

Holle Rouva

Eräällä leskellä oli kaksi tyttäriä, joista toinen oli kaunis ja ahkera, toinen ruma ja laiska. Mutta äiti tuota rumaa ja laiskaa piti paljonkin rakkaampana, sillä se hänen oikea, oma tyttärensä oli, mutta toisen täytyi olla kyökkyrinä sekä tehdä talon kaikki työt. Joka päivä tyttö paran täytyi istua valta-tien varrella kaivon ääressä sekä kehrätä niin ahkeraan, että vertä sormista juoksi. Tapahtuipa nyt kerta, että puola aivan vereen tuli; silloin hän, sitä viruttaaksensa, vettä kohden kumartui, mutta puola hänen kädestänsä luikahti ja putosi kaivoon. Tyttö tästä itkemään, juoksi sitten äiti-puolensa tykö ja kertoi hänelle, kuinka oli onnettomasti käynyt. Tämä tyttöä kovasti torui ja sanoi julmistuneena: "koska puolan olet veteen pudottanut, mene itse noutamaan sitä sieltä ylös." Silloin tyttö kaivolle palasi ymmärtämätää, mikä neuvoksi, ja kovassa tuskassansa hän kaivohon hypähti, puolaa hakemaan. Siinä hän tainnuksiin meni, ja kun sitten tuosta taas virkosi sekä oli entisellensä tointunut, huomasi hän ihanalla niityllä olevansa; siellä auringon-paiste kirkas ja kukkia tuhansittain. Tyttö nyt niittyä astelemaan, ja sattuiapa hänen eteensä uuni, joka oli leipiä täynnä; mutta leivät huusivat: "ota meidät ulos, ota meidät ulos, muutoin pahasti palamme, aikaa jo kypsiksi kypsyimme." Silloin hän leipi-lapiolla net kaikki uunista otti. Sieltä sitten meni edemmäksi ja näkipä puun, jossa oli omenia äärettömästi ja joka huusi: "pudista minua, pudista minua, omenani kaikki kypsiä ovat." Tyttö nyt puuta pudistelemaan, että omenoita sieltä ikään-kuin sateli maahan, ja siksi hän siinä pudisteli, ettei puussa enään omenaa ainoatakaan; ja yhteen läjään kaikki koettuansa läksi hän polkua pitkin eteen-päin. Viimein hän edessänsä huomasi huoneen, josta kurkisteli vanha rouva; ja koska tämän suusta torrotteli tavattoman pitkät hampaat, pelästyi tyttö pahasti sekä aikoi juosta tiehensä. Mutta rouva hänelle huusi; "miksi pelkää, lapsi kulta? jää minun luokseni! jos sinä kaikki talon työt tarkasti toimitat, olet hyvin menestyvä; se vain tärkein tehtäväsi, että vuoteeni huolellisesti valmistat ja polstareita kelpo tavalla pöyhielet, niin että niistä höyheniä tuoksuu oikein tuoksumalla, sillä silloin maahan lunta satelee; minä olen Holle rouva." [Siksi Hessissä sanotaan, kun lunta sataa: Holle rouva vuodettansa pöyhii.] Koska akka häntä noin ystävällisesti puhutteli, rohkaisi tyttö

mielensä ja suostui palvelukseen rupeemaan. Hän myöskin kaikki tehtävänsä toimitti rouvan mieliksi ja pöyhi polstarit niin kovasti, että höyheniä huoneessa lenteli, kuten pyry-ilmalla lumi-höytyviä; sempä tähden hänen olikin siellä oikein hyvä oltava, pahaa sanaa ei hänelle sanottu, ja joka päivä hän syötäväksensä sai sekä keitettyä että paistettua. Kau'an aikaa tyttö sitten Holle rouvan luona oleskeli, mutta rupesipa vähitellen alakuloiseksi käymään, vaan ei ensin itsekään tietänyt, mikä häntä vaivasi. Vihdoin hänelle toki selveni, että häntä kalvasi koto-ikävä; ja vaikka hänellä nyt siellä kylläkin oli tuhat vertaa parempi oltava, kuin mikä kotona häntä odotti, toivoi hän kuitenkin tuonne pääsevänsä. Hän sentähden rouvalle sanoi: "minun on tullut kova ikävä kotiani, ja vaikka täällä kaikin puolin on hyvä ollakseni, en kuitenkaan enään millään muotoa viihdy tänne jäämään, minun täytyy palata omaisteni luoksi." Tähän Holle rouva vastasi: "sepä minulle mieleen, että sinua kotikin haluttaa, ja koska olet minua uskollisesti palvellut, tahdon itse saattaa sinut ylä-ilmoille takaisin." Sitten tämä tyttöä otti kädestä ja vei hänet ison portin eteen. Tuopa nyt aukeni, ja juuri kun tyttö portista astui, tuli aika kulta-sade, ja kaikki kulta tyttöhön tarttui, peittäen hänet kiireestä kanta-päihin. "Se sinulle palkaksi siitä, että olet uskollinen ollut," virkkoi Holle rouva ja antoi myöskin puolan, joka tytöltä oli kaivoon pudonnut. Sitten portti kiinni suljettiin, ja samassa tyttö oli maan päällä, likellä äitinsä huonetta, ja kun hän pihalle tuli, seisoi kukko kaivon kannella, laulaen:

"kukkelikeeka!

tänne palannut on meidän kultainen piika."

Siitä hän huonehesen astui äitinsä etehen, ja koska hän kokonaan oli kullassa, otti sekä äiti että sisar häntä aivan ystävällisesti vastaan.

Nytpä tyttö kaikki kertoi, miten hänen oli käynyt, ja kuultuansa, millä tavoin tuo oli suuren rikkautensa saanut, tahtoi äiti toimittaa rumalle ja laiskalle tyttärellensäkin samallaisen onnen. Hän siis kaivon äärehen asetettiin kehräämään; ja jotta puola vereen tulisi, leikkasi hän sormeensa haavan sekä pisti orjantappura-pensahasen kätensä. Sitten hän puolan

viskasi kaivoon ja hyppäsi itse perästä. Kuten toinenkin tyttö, tuli hän kauniille niitylle ja astui samaa polkua eteen-päin. Kun hän sittemmin uunin kohdalle ennätti, huusi taas leivät: "ota meidät täältä pois, ota meidät pois, muuten peräti palamme; me jo aikaa olemme kypsiksi kypsyneet." Mutta tuo laiskuri vastasi: "ei minua haluta tahria vaatteitani, jääkää te sinne, kunnes mustaksi muututte." Tulipa siitä omena-puulle, joka huusi "voi, pudistele minua, pudistele, kaikki omenat minussa kypsiä ovat." Mutta tyttö vastaukseksi tokasi: "vieläkö mitä, saattaisipa joku päähäni pudota," sekä asteli edemmäksi. Tultuansa Holle rouvan huoneen edustalle ei hän ollenkaan pelännyt, koska jo oli akan pitkistä hampaista kuullut, vaan rupesi kohta hänen piiaksensa. Ensimmäisenä päivänä hän pahat tapansa hillitsi, oli uskollinen sekä noudatti tarkoin mitä Holle rouva käski, sillä hän ajatteli tuota kullan paljoutta, jota rouva muka oli hänelle lahjoittava; mutta toisena päivänä hän jo laiskottelemaan rupesi ja kolmantena vielä enemmän, koska ei sinä aamuna vuoteelta nouseminen tahtonut ollenkaan häneltä menestyä. Holle rouvan vuodetta ei hän säälliseksi tehnyt eikä niin pöyhinyt polstareita, että niistä höyheniä sinkoili. Sempä tähden rouva piankin häneen suuttui sekä pani hänet palveluksesta pois. Tyttö laiskuri tuosta oli aivan iloissansa, ajatellen: "nythän varmaankin kulta-sateen vuoro." Holle rouva hänen sitten veikin portille, mutta kun tyttö porttihin pääsi, eipä kultaa satanutkaan, vaan pikiä aimo kattilallinen hänen niskoihinsa ryöpsähti. "Se sinulle palkaksi palveluksestas," sanoi Holle rouva sekä salpasi portin kiinni. Sitten tuo laiska tyttö, kotia tuli ylt'yleensä piessä, ja häntä nähdessänsä kukko kaivon kannelta lauloi:

"kukkelikeeka!
tänne palannut on meidän likainen piika."

Mutta piki jäi tyttöön istumaan eikä hänestä lähtöä tehnyt koko hänen elin-kautenansa.

* * *